

Krigen i Bosnia

Megleren Thorvald Stoltenberg

Av stortingsrepresentant
Fridtjof Frank Gundersen (fr.p.)

Thorvald Stoltenberg har vært et offer for grunnleggende feilvurderinger når det gjelder krigen i Bosnia. Han har nemlig aldri villet legge til grunn at krigen ble satt i gang fra Beograd. Lagmann Hanne Sophie Greve, som var medlem av FNs ekspertkommissjon i 1993-94, og som har etterforsket krigsforbrytelsene i det tidligere Jugoslavia, har konkludert med at det fra serbernes side dreide seg om organisert etnisk rensing i stor stil, mens menneskerettighetsbruddene fra muslimenes side var sporadiske. De var en ikke unaturlig reaksjon på det de ble utsatt for.

Allerede da han var utenriksminister, presiserte Stoltenberg at ikke alt var svart eller hvitt i krigen, og at det ble begått brudd på begge sider. Han uttalte også at muslimene, som den tapende part i krigen, måtte finne seg i at dette ga seg utslag i utformingen av en fredsavtale.

Thorvald Stoltenberg var ikke alene om sin sympati for serberne. Også i Frankrike og Storbritannia var slike følelser utbredt i vide kretser. Dels skyldtes det nok beundring når det gjelder Serbias krigsinnsats mot Hitler-Tyskland, dels uvilje mot Bosnia som et muslimsk brohode i Europa. Mange så også på Serbia som en buffer mot Tysklands fremtidige innflytelse på Balkan.

Situasjonen var at muslimene, som var dårlig bevæpnet, ble avskåret fra våpenforsyninger på grunn av FNs blokade. Under slike omstendigheter ville freden falle som en moden frukt i fredsmeglernes hender – en fred som var et nødvendig resultat av at muslimene var tilintetgjort eller fordrevet. Etter å ha sett serbernes årelange forsøk på å tilintetgjøre sivilbefolkningen i Sarajevo ved beskyting, utsulting og avskjæ-

ring av energiforsyning, samt drapene i Srebrenica, kan ingen være i tvil om hva en slik fred ville innebære.

Men denne «freden» lot likevel vente på seg. Årsaken var at USA ikke lenger ville delta i opprettholdelsen av våpenembargoen overfor muslimene, og bidro til at disse fikk skaffe seg moderne våpen. Da USA fikk satt i gang massive luftangrep mot serbiske militære posisjoner, måtte serberne oppgi sin væpnede etniske rensing, og gikk med på en fredsavtale, Dayton-avtalen. Dette var USAs fred, ikke Stoltenbergs. Og Stoltenberg retter altså i sin bok sterk kritikk mot USA.

Typisk for Thorvald Stoltenbergs holdning er følgende uttrykksmåte i boken: «Men vi vet nok til å si at Srebrenica vil gå ned i historien som en skammens by.» Men skammen hviler på serberne som sørget for at tusener av sivile muslimer ble baktbundet, skutt og kastet i massegraver. Der nest hviler den på FN som hadde forledet muslimske flyktninger til å tro at FN ville beskytte dem i Srebrenica.